

Douane
Ministerie van Financiën

Douane Jaarplan 2026

Inhoud

Voorwoord	3
1. Opdracht van de Douane	4
2. Strategie	8
2.1 Sturen op maatschappelijke effecten	9
2.2 Digitale transformatie	10
2.3 Medewerker centraal	11
3. Beleidsmatige ontwikkelingen	12
3.1 E-commerce	13
3.2 Het nieuwe Douanewetboek van de Unie	13
3.3 Maatschappelijke weerbaarheid	14
3.4 Bijdrage aan bestrijding ondermijnende criminaliteit	14
3.5 Sancties	15
3.6 Fraudebestrijding accijns	15
4. Organisatie, Mensen & Middelen	17
4.1 Organisatie	18
4.2 Mensen & Middelen	18
5. Risicomanagement	20

Voorwoord

De wereld om ons heen is volop in beweging. De Europese douane-unie wordt ingrijpend hervormd en het aantal niet-fiscale douanetaken breidt uit. Geopolitieke onrust vraagt om het versterken van onze weerbaarheid en leidt tot sancties en handelsafspraken, waaraan de Douane uitvoering geeft. Daarnaast groeit het aantal e-commerce-pakketjes, versnellen technologische ontwikkelingen en zijn de maatschappelijke verwachtingen rondom het optreden van de overheid onverminderd hoog.

Als Douane veranderen we met deze ontwikkelingen mee en zetten we stappen om ermee te kunnen omgaan. We hebben een Visie 2035 ontwikkeld, met als uitgangspunt dat we onze maatschappelijke waarde verder vergroten. Een aantal belangrijke onderwerpen die in 2026 bij het uitvoeren van ons werk centraal staan, zijn het nieuwe Douanewetboek van de Unie, de invoering van een handling fee op e-commerce zendingen, het versterken van onze weerbaarheid en onze aanpak van ondermijnende criminaliteit. De samenwerking met het bedrijfsleven en onze Europese en internationale partners is daarbij cruciaal.

In dit jaarplan gaan we nader in op ons werk, onze uitdagingen en onze koers richting een toekomstbestendige Douane: een Douane die bijdraagt aan een veiliger en financieel gezond Nederland en Europa. Om die koers te houden, zijn onze mensen onmisbaar: ruim 6500 bevlogen collega's die zich elke dag inzetten voor het werk van de Douane.

Namens de Douane,

Nanette van Schelven

Directeur-Generaal Douane Nederland

1. Opdracht van de Douane

De Douane zet zich elke dag in om de fiscale, economische en veiligheidsbelangen van Nederland en Europa te beschermen. Dit doet zij in opdracht van tien departementen. Onze taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in Europese verordeningen en nationale wet- en regelgeving.

Om onze opdracht effectief te kunnen uitvoeren staan we in nauw contact met onze omgeving. Zo overlegt de Douane met onder meer de koepels van het bedrijfsleven en de Europese Commissie over de uitvoerbaarheid van douanewet- en regelgeving en verbetering van de dienstverlening. Prioriteiten in de uitvoering en handhaving bepalen we samen met de opdrachtgevende beleidsdepartementen en worden vastgelegd in ons handhavingsplan. We werken samen met Europese lidstaten en toezichthouders, bijvoorbeeld in ons gezamenlijke streven naar een integrale aanpak van de handhaving op e-commerce. Ook buiten Europa werken we samen, bijvoorbeeld met douanediensten in Zuid-Amerika in onze gezamenlijke strijd tegen drugssmokkel.

Opdrachtgevers en beleidsterreinen

De Douane handhaaft een breed pakket aan nationale en EU-wetgeving, bestaande uit meer dan 350 verschillende verboden en beperkingen op meer dan 50 handhavingsgebieden. De opdrachtgevende departementen en hun beleidsterreinen en handhavingsgebieden zijn:

Financiën: invoerrechten, btw, accijns, verbruiksbelasting, liquide middelen en meldrecht, Carbon Adjustment Mechanism

Economische Zaken: intellectueel eigendom, telecommunicatieapparatuur

Klimaat en Groene Groei: broeikasgassen, stoffen die de ozonlaag aantasten, ontbossing

Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur: (biologische) landbouw, flora en fauna, fytosanitair, veterinaire, vis, hout, gewasbeschermingsmiddelen, diervoer en -medicijnen, zeehondenproducten, gemeenschappelijk landbouwbeleid

Infrastructuur en Waterstaat: afvalstoffen, (milieu)gevaarlijke stoffen, vuurwerk, kernenergie, samenstelling brandstoffen

Buitenlandse Zaken: antidumping, compenserende en aanvullende rechten, sanctiemaatregelen, antiboycotverordening, strategische goederen en diensten, folterwerktuigen, communautair toezicht en vrijwaringsmaatregelen, erkenning ondernemingen, gedifferentieerd geprijsde geneesmiddelen

Justitie en Veiligheid: wapens en munitie, grondstoffen voor explosieven en drugs, verdovende middelen, voertuigcriminaliteit

Volksgesondheid, Welzijn en Sport: geneesmiddelen, verdovende middelen en grondstoffen daarvoor, misbruik chemicaliën, voedselveiligheid, productveiligheid, tabaksproductenrichtlijn

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: cultuurgoederen

Sociale Zaken en Werkgelegenheid: veiligheid arbeidsmiddelen

Met het uitvoeren van zijn takenpakket beschermt de Douane de financiële belangen, de samenleving en de concurrentiepositie van Nederland en de Europese Unie.

Beschermen van de financiële belangen

De Douane beschermt de financiële belangen, door te zorgen voor juiste, tijdige en volledige heffing en inning van douanerechten en belastingen bij invoer van goederen in de EU. Daarmee zijn miljarden euro's gemoeid. Deze worden afgedragen aan de EU, minus 25%. Deze 25% wordt als een vergoeding voor de kosten van de heffing en inning behouden door Nederland.

Daarnaast heffen en innen wij in het binnenland accijns over minerale oliën, tabaks-waren en alcoholhoudende dranken. Ook heffen we verbruiksbelasting over bepaalde soorten alcoholvrije dranken. De opbrengsten gaan naar de Nederlandse schatkist. Met de afdrachtstaak draagt de Douane bij aan een solide financiering van de Nederlandse overheid en de Europese Unie.

Beschermen van de samenleving

De Douane beschermt de samenleving. De hoofdtak hierbij is het zo goed mogelijk handhaven van verboden en beperkingen bij het EU-grensoverschrijdende goederenverkeer. Zo beschermt de Douane de Nederlandse en Europese samenleving tegen goederen die een gevaar vormen voor de veiligheid, volksgezondheid, natuur en milieu of voor de economie van de EU. We weren verdovende middelen, wapens, illegale medicijnen en namaakgoederen. We voorkomen verder dat goederen naar landen gaan waarvoor sancties gelden, zoals Rusland, Belarus en Iran. Het witwassen van crimineel geld en terrorismefinanciering gaan we tegen door te controleren op liquide middelen en waardevolle goederen, zoals dure sieraden en horloges. Hiernaast controleren we op beschermde dier- en plantensoorten (en producten die daarvan zijn gemaakt) en beschermd cultureel erfgoed.

In het geval van een beperking zien we erop toe dat aan de juiste voorwaarden is voldaan, bijvoorbeeld door na te gaan of de vereiste vergunningen of gezondheids-certificaten aanwezig zijn. Prioriteiten bij het beschermen van de samenleving zijn onze bijdrage aan de bestrijding van de ondermijnende (drugs)criminaliteit, de uitvoering van sanctiemaatregelen en het verbeteren van het toezicht op e-commerce zendingen. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 3.

Beschermen van de concurrentiepositie

De Douane beschermt de concurrentiepositie van het Europese en Nederlandse bedrijfsleven door maatregelen uit te voeren tegen oneerlijke en illegale handel. Dit doen we bijvoorbeeld door het opleggen van antidumpingheffingen bij goederen die tegen extreem lage prijzen op de Europese markt worden gebracht. Daarnaast beschermt de Douane de concurrentiepositie door het beperken van administratieve lasten en het openthoud in de logistieke keten. En door betrouwbare bedrijven te faciliteren, bijvoorbeeld met vereenvoudigde douaneprocedures. Hiermee zorgen we voor een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat in Nederland en de EU. Zo draagt de Douane bij aan een eerlijke en concurrerende interne markt, waarmee de welvaart in Nederland en in de EU wordt bevorderd.

2. Strategie

De Douane opereert in een dynamische en voortdurend veranderende omgeving, waarin steeds meer taken en verantwoordelijkheden op ons afkomen. De beleidsmatige ontwikkelingen volgen elkaar snel op en vragen om een grotere mate van wendbaarheid en samenwerking. Om hier richting aan te geven heeft de Douane de Visie 2035 opgesteld. Deze visie beschrijft hoe wij inspelen op maatschappelijke, technologische en economische veranderingen en hoe wij onze taken toekomstbestendig gaan uitvoeren. In 2026 zetten wij onze inspanningen en prioriteiten in conform de Visie 2035, langs de drie strategische pijlers: 1. sturen op maatschappelijke effecten, 2. digitale transformatie en 3. de medewerker centraal.

2.1 Sturen op maatschappelijke effecten

Het aantal werkvelden van de Douane blijft toenemen. Daarom willen we ons richten op optreden waar dit voor de samenleving aantoonbaar het meeste effect heeft. We bewegen richting een organisatie die stuurt op het maatschappelijke effect van zijn toezicht. Dit betekent dat we samen met onze opdrachtgevers scherpe keuzes maken: welk effect willen we met ons toezicht bereiken, welke risico's pakken we daarvoor aan en met welke interventies?

Om deze beweging te kunnen realiseren gaan we de komende jaren actiever aan de slag met onze beleidstheorie, risicoanalyse en effectevaluatie. Dit betekent onder meer het meer integraal en beleidsmatiger duiden van onze risicoanalyses. Hiermee kunnen we onze opdrachtgevers explicieter meegeven wat prioriteit behoeft en interventies hierop aanpassen. Ook start een pilot om te leren hoe we risicobeelden kunnen versterken met meer actuele en lokale informatie vanuit de operatie.

Bij taakaanpassingen gaan we met onze opdrachtgevers het gesprek aan over het beoogde effect van onze inzet. Zonder een heldere beleidsdoelstelling vooraf is achteraf evalueren van onze inzet niet goed mogelijk. Het kwantitatief meten (tellen) van onze bijdragen is complex. Daarom zetten we in 2026 voor effectevaluatie initieel in op het kwalitatief aannemelijk maken ervan (vertellen).

Daarvoor starten we beleidsmatig met het meer expliciteren van de veronderstellingen die onder onze interventiekeuzes liggen in onze beleidstheorie. En verkennen we binnen de operatie hoe we de bestaande sturing op aantallen controles (tellen) inhoudelijk kunnen verrijken met informatie over de bevindingen uit deze controles (vertellen). Daarnaast vervolgen we het project Weten-Meten uit 2025 om de beelden van medewerkers bij onze bijdragen op te halen.

2.2 Digitale transformatie

We maken onze organisatie meer datagedreven. We reguleren en versterken het gebruik en beheer van data met het nieuwe dataplatform en het inrichten van data-governance.

We versterken het beheer van data door een duidelijke data- en AI-strategie op te stellen. Daarnaast implementeren we een programma om bewustzijn en geletterdheid rond data en AI te vergroten, richten we een data-governance board in en wijzen we duidelijke rollen toe voor databeheer. Ook brengen we de gegevensarchitectuur van de Douane in kaart. In 2026 ontwikkelen we bovendien een communicatieplan over gegevens, AI en algoritmen.

Daarnaast ontwikkelen we in 2026 nieuwe (informatie)producten, zoals actuele dashboards voor verantwoording en sturing. En hoogwaardige algoritmes en AI-toepassingen voor selectie van goederen en dienstverlening.

Daarnaast starten we met de inzet van generatieve AI voor het verbeteren van productiviteit van medewerkers, zoals het toegankelijk maken van kennis en het ondersteunen van de medewerker bij besluitvorming. We zetten stappen om onze IT-architectuur gereed te maken voor het gebruik van AI-oplossingen.

In 2026 ontwikkelt de Douane zijn scan- en sensortechnologie door. We verwerven een centrale scanomgeving en scan-analyse omgeving. Hiermee leggen we de basis voor het beter delen en analyseren van beelden. Deze nieuwe IT-voorziening (capability) is een noodzakelijke schakel in de volledige digitalisering van de aangiftebehandeling.

In 2026 gaat de Douane door met de geplande modernisering van het scan- en detectielandschap. Deze vernieuwing richt zich op het versterken van onze capaciteit om risico's in internationale handelsstromen effectief te beheersen, zonder vertraging in logistieke processen. We starten met het vernieuwen van systemen en processen, waarbij innovatie, samenwerking en duurzaamheid centraal staan.

Op het gebied van telefonie en sociale media vernieuwen we in 2026 het contact center en professionaliseren we de ondersteuning van medewerkers bij klantcontact. Ook wordt het huidige Douane Intranet vervangen door een moderne en beter te onderhouden variant.

In 2026 werken we verder aan het professionaliseren van het klantmanagement. We voeren een marktverkenning uit voor het aanschaffen van een Customer Relationship Management (CRM) oplossing. Op grond van het resultaat van de marktverkenning starten we met de verwerving. Hiermee legt de Douane de basis om vanaf 2027 verschillende onderdelen van klantmanagement te gaan verbeteren en te vernieuwen, zoals relatiebeheer, digitaal klantbeeld en de aansturing van het bedrijfsgerichte toezicht. Parallel hieraan ronden we de modernisering van de ondersteuning van de afgifte van in- en uitvoervergunningen af. Hiermee creëren we ruimte om in 2026 te starten met de verbetering van de processen voor de afgifte van nationale Douanevergunningen.

2.3 Medewerker centraal

Ruim 6.500 betrokken en gedreven medewerkers zetten zich dagelijks in voor het werk van de Douane. Hier zijn we trots op. Omdat onze omgeving verandert, veranderen ook de verwachtingen die de samenleving en de medewerkers hebben en de manier waarop we werken. We moeten kunnen meebewegen, en dat vraagt van ons als werkgever een flexibele organisatie. De Douane bindt en boeit huidige en toekomstige collega's door hun uitdagend en zinvol werk te bieden, hun talenten in te zetten en hen continu te blijven ontwikkelen.

In 2025 is de Douane gestart met een verkenning naar de herinrichting van het functiehuis. In 2026 werken we dit verder uit en bereiden we een stapsgewijze omzetting voor van groepsfuncties naar het Functiegebouw Rijk. We werken hiervoor intensief samen met de Belastingdienst, Toeslagen en het Kerndepartement. In 2026 starten we gesprekken met de bonden en voeren we een impactanalyse uit om inzicht te krijgen in de gevolgen van de invoering van het Functiegebouw Rijk, voor zowel de medewerkers en als de organisatie. De Douane streeft ernaar in 2027 te kunnen gaan naar het Functiegebouw Rijk.

We zetten gericht in op het behoud van medewerkers door te blijven investeren in hun ontwikkeling. Dit doen we door te werken aan de herstructurering van het leerlandschap en management development trajecten. Tegelijkertijd werken we verder aan ons kennismanagement, om onze kennis beter te kunnen vastleggen en delen, onder meer met het oog op vertrekkende collega's. Hiertoe richten we de governance in door het instellen van een portefeuillehouder voor kennismanagement en het benoemen van een kennismakelaar die kennisgebieden inventariseert. De kennismakelaar zal als regievoerder voor alle (regionale) initiatieven op het gebied van kennismanagement opereren en best practices samenbrengen. Voor de ondersteuning van de medewerker in de uitvoering van het werk (performancesupport) investeren we in het opzetten van digitale coaches.

Met proces- en IT optimalisatie richt de Douane zich op het verbeteren van de ondersteuning aan onze medewerkers, zowel door het optimaliseren van werkprocessen als door het ontwikkelen van slimme IT-oplossingen. Het doel is om douaniers in staat te stellen hun werk effectief en met voldoening uit te voeren, ook wanneer de complexiteit van taken en verantwoordelijkheden toeneemt. Dit doen we door:

- Binnen aangiftebehandeling de werkprocessen te uniformeren en waar mogelijk veelvoorkomende administratieve taken te robotiseren;
- Het tijdig signaleren en oplossen van knelpunten in veelgebruikte applicaties;
- Het hanteren van de regietool om de hoeveelheid werk inzichtelijk te maken en effectiever te kunnen verdelen;
- Het effectueren van de aanpak op geconstateerde verbeterpunten binnen de grote financiële stromen (afdracht) binnen onze organisatie;
- Ontwikkelen van een toekomstgerichte visie op klantmanagement, zodat we betere inschattingen kunnen maken over de benodigde competenties voor de Douane van de toekomst.

3. Beleidsmatige ontwikkelingen

In dit hoofdstuk belichten we relevante beleidsmatige ontwikkelingen in 2026.

3.1 E-commerce

Er is sprake van een zeer groot volume e-commerce pakketjes dat via Nederland de EU binnenkomt en een aanzienlijk nalevingstekort op het gebied van Europese producteisen. De Douane heeft in 2025 overleg gevoerd met opdrachtgevende beleidsdepartementen en handhavingspartners om douanecapaciteit vrij te maken voor controles op de e-commerce stroom, zodat de controledruk in absolute aantallen in 2026 en daarna sterk zal toenemen.

3.2 Het nieuwe Douanewetboek van de Unie

De Europese douane-unie en het huidige Douanewetboek van de Unie (DWU) worden momenteel herzien. Hieraan werkt de Nederlandse Douane in 2026 richtinggevend mee. Een sterke douane-unie betekent immers een sterke Nederlandse Douane.

Het pakket voor de hervorming van de Douane-unie bestaat uit drie wetgevende voorstellen: het nieuwe DWU, de afschaffing van de vrijstelling invoerrechten voor goederen onder € 150 en een eenvoudige tariefindeling voor e-commercegoederen.

De verwachting is dat de onderhandelingen begin 2026 worden afgerond, waarna ook het vertaalproces kan starten. Medio 2026 zou de verordening kunnen worden gepubliceerd. Na vaststelling van het nDWU als basisverordening buigt de Douane zich in 2026 over de uitwerking in nadere regelgeving, de zogenoemde uitvoeringshandelingen en gedelegeerde handelingen.

Om de e-commercestroom beheersbaar te maken, komt er in het nDWU nieuwe wet- en regelgeving. Eén van de onderwerpen is bijvoorbeeld het stimuleren van bulkimport in plaats van allemaal losse e-commerce zendingen. Verder is de invoer van een Europese handling fee per november 2026 een van de voorgestelde maatregelen. Nederland is voorstander van het invoeren van een Europese handling fee. De verwachting is dat deze fee op zijn vroegst in november 2026 wordt ingevoerd. Deze onkostenvergoeding stelt de Douane in staat zijn toezicht op deze stroom te intensiveren. Dit is voor een enkele lidstaat te laat en zij zijn voornemens om zo snel mogelijk in 2026 een nationale handling fee in te voeren. Nederland monitort of dit zal leiden tot uitzonderlijk grote verschuivingen van zendingen naar Nederland, waardoor aanvullende maatregelen nodig kunnen zijn zoals het invoeren van een nationale handling fee. Indien er een nationale handling fee komt, gaat die over in deze Europese heffing.

Om een gelijk speelveld te creëren voor Europese en niet-Europese bedrijven, schaft de EU de huidige vrijstelling van invoerrechten voor goederen onder de € 150 af per 1 juli 2026.

In het nDWU staat niet langer de traditionele aangifte centraal. Deze wordt ingeruild voor een data-gedreven benadering. De EU ontwikkelt daarvoor een datahub. Bedrijven leveren in de toekomst de benodigde gegevens aan via deze EU-Douane Datahub. Het doel hiervan is dat dit de basis op orde brengt, de datakwaliteit verbetert en ervoor zorgt dat data beter deelbaar zijn met lidstaten. Het bedrijfsleven wordt ook betrokken bij het testen van de EU-Douane Datahub.

Ook introduceert het nDWU de oprichting van een Europees Douaneagentschap. Het agentschap zal de datahub beheren en het Europees breed risicomanagement verzorgen. Daarnaast bundelt het agentschap de douane-expertise en -middelen van de lidstaten en de Europese Commissie. Nederland heeft een bid uitgebracht om de zetel van dit agentschap te huisvesten.

3.3 Maatschappelijke weerbaarheid

In het kader van de geopolitieke ontwikkelingen moeten we voorbereid zijn op hybride en militaire dreigingen. Binnen de Douane is dit als toprisico benoemd. We nemen verscheidene maatregelen om de weerbaarheid te verhogen en de continuïteit van de vitale processen te borgen. We kijken niet alleen naar onze eigen organisatie, maar naar de veiligheidsketen als geheel. Samen met partners in deze keten bepalen we hoe we elkaar optimaal kunnen ondersteunen en versterken.

Zo is het traject ingezet om de Douane te laten aanwijzen als een vitale organisatie in 2026. Daarnaast actualiseren we de (continuïteits)plannen (in het kader van Business Continuity Management). Ook brengen we onze bedrijfskritische processen in kaart en houden we deze actueel. We treffen maatregelen zodat we in tijden van toenemende dreiging de goede afwegingen ten aanzien van de inzet van onze capaciteit blijven maken. Onderdeel hiervan is het uitwerken van scenario's en het opstellen van een afwegingskader voor vraagstukken binnen het thema maatschappelijke weerbaarheid. Ook actualiseren we de crisisorganisatie en trainen alle relevante spelers onder meer door het houden van een crisisoefening. Verder communiceren we met de medewerkers over de maatregelen die we nemen. De Douane staat in direct contact met zijn ketenpartners en opdrachtgevers om vraagstukken omtrent maatschappelijke weerbaarheid uit te werken in verschillende scenario's. Daarnaast staat maatschappelijke weerbaarheid op de EU agenda en staat de Douane in contact met relevante spelers.

3.4 Bijdrage aan bestrijding ondermijnende criminaliteit

Als poortwachter aan de EU-buitengrens speelt de Douane een belangrijke rol in de bestrijding van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Vooral dankzij onze bijzondere informatiepositie en bevoegdheden, onze kennis van logistieke processen en handelsstromen en onze contacten met het bedrijfsleven. Hiermee dragen we bij aan de duurzame versterking van de gehele keten en de aanpak van ondermijnende

criminaliteit. In 2025 heeft de Douane de Strategie Ondermijning Internationaal vastgesteld. Deze geeft voor de komende vijf jaar kaders en richting aan het beleid van de Douane op het onderwerp internationale ondermijning. De hoofddoelstellingen zijn het stoppen van zo veel mogelijk drugs aan de voorkant (*upstream en downstream disruption*) en het innemen van een leidende rol op dit vlak in internationaal verband. Een belangrijke stap in dit kader is het uitbreiden van ons attachénetwerk, met het oog op informatie-uitwisseling en internationale samenwerking. We breiden het netwerk uit met drie nieuwe attachés. We plaatsen één attaché in Washington. Voor de regio West-Afrika verkennen we in 2026 welk land het meest geschikt is als standplaats en regelen we de accreditatie voor de overige landen in deze regio. Hiernaast plaatsen we één attaché in Peru met accreditatie voor Ecuador. De Douane wil bovendien nauwer samenwerken met zijn strategische partners van de zogenoemde Border 5-landen (VS, Canada, VK, Australië, Nieuw-Zeeland) bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit, bijvoorbeeld op het gebied van innovatie.

In 2026 verfijnen we de Douane Strategie Ondermijning Nationaal, om het maatschappelijk effect van de aanpak van ondermijning door de Douane te vergroten. Door opgavegericht te werken pakken we de ondermijnende smokkel van illegale goederen aan en wordt de Douane een effectievere partner in de brede maatschappelijk coalitie tegen ondermijning.

Europol en de European Union Drugs Agency (EUDA) signaleren verschuivingen in internationale smokkelstromen. Dit gebeurt zowel geografisch – zoals een sterkere spreiding over Europese havens en verplaatsing via West-Afrika – als in methoden, waaronder drop-off-operaties, inzet van onderzeeboten, smokkel via de privévluchtvaart en het inwassen van cocaïne. De Douane is alert op deze ontwikkelingen. Zo trainen we ons personeel op het onderscheppen van smokkel via drop-off en intensiveren we de controles in de privévluchtvaart. De Douane versterkt de samenwerking met (inter) nationale partners om tijdig in te spelen op mogelijke dreigingen.

Naar verwachting treedt in 2026 het wetsvoorstel 'Gegevensverstrekking douane voor uitvoering politie- of toezichtstaken' in werking. Daarmee versterken we de samenwerking met onder meer de Koninklijke Marechaussee, Nationale Politie en FIOD.

Ook in 2026 draagt de Douane bij aan multidisciplinaire samenwerking door opvolging te geven aan rapporten vanuit het Strategisch Kennis Centrum (SKC).

Vanaf 2026 breiden we het douanetoezicht in de havens van Vlissingen, Moerdijk en Terneuzen geleidelijk uit. Deze havens lijken aan belang te winnen voor de smokkel van verdovende middelen, door de maatregelen van de Douane in de haven van Rotterdam. Bovendien is er in dit gebied sprake van een uitbreiding van terminals en een stijgende aanvoer van risicogoederen. Ook op Maastricht Aachen Airport breidt de Douane het toezicht geleidelijk uit, vanwege een groter risico op ondermijnende criminaliteit in combinatie met een verwachte toename van passagiers en vrachtluchten.

De Douane werkt samen met partners om cameratoezicht te realiseren in onder meer de havens van Vlissingen-Oost, Harlingen en het Noordzeekanaalgebied. In 2026 schaft de Douane een Video Management Platform met Video Management Systemen aan om de beelden van partners te kunnen ontsluiten.

De Douane voert in 2026 drie pilots uit om te onderzoeken of de opsporingsbevoegdheden effectiever benut kunnen worden. Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) zetten in deze pilots hun bevoegdheden in om de informatiepositie over drugsmokkel te verbeteren en de strafrechtelijke aanpak te versterken. De pilots richten zich op de invoer van verdovende middelen via vracht op Schiphol, via koerierszendingen en via de proviandering van zeeschepen in de Rotterdamse Haven.

3.5 Sancties

Op dit moment gelden er sanctiemaatregelen tegen meer dan 30 landen, waaronder Rusland, Belarus, Iran, Syrië en Noord-Korea. Sinds de inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022, zijn negentien pakketten met sanctiemaatregelen afgekondigd. Het handhaven van de sanctiemaatregelen heeft ook in 2026 prioriteit en vergt veel inzet.

De afgelopen jaren zijn er steeds meer sanctiemaatregelen bijgekomen en deze zijn ook complexer geworden. Gezien de geopolitieke onrust is het de verwachting dat deze

ontwikkeling in 2026 doorzet. De Douane continueert het toezicht op de verschillende import- en exportverboden. De handhaving bestaat uit de beoordeling van aangiften en de bijbehorende bescheiden, bijvoorbeeld een factuur of transportdocumenten. Ook kunnen zendingen fysiek worden gecontroleerd. Daarnaast gaat de Douane door met het geven van voorlichting aan bedrijven, het behandelen van vergunningaanvragen en het uitvoeren van administratieve onderzoeken.

Het tegengaan van omzeiling was een van de belangrijkste prioriteiten op het gebied van sanctiehandhaving in 2025 en dat zal ook in 2026 het geval zijn. Op Europees niveau werkt de Douane samen met de Europese Commissie en andere lidstaten, om signalen die mogelijk op omzeiling wijzen uit te wisselen via een Europees systeem.

De Raad van State beoordeelt een wetsvoorstel om de uitvoering en handhaving van internationale sanctiemaatregelen te versterken. Als de Wet internationale sanctiemaatregelen van kracht wordt, krijgt de Douane de mogelijkheid om in voorkomende gevallen bestuursrechtelijk te handhaven op overtredingen van de sanctiewet. Nu heeft de Douane die mogelijkheid niet en is alleen een strafrechtelijke procedure door het OM mogelijk. In 2026 treft de Douane voorbereidingen om bestuursrechtelijke handhaving binnen de organisatie in te richten.

3.6 Fraudebestrijding accijns

De Europese Commissie heeft wijzigingsvoorstellen gedaan voor twee belangrijke accijnsrichtlijnen, namelijk de Tabaksaccijnsrichtlijn en de Richtlijn Energiebelastingen. Deze voorstellen leiden onder meer tot meer frauderisico's, meer handhaving, systeemaanpassingen, het identificeren van nieuwe belastingplichtigen en het beoordelen en afgeven van extra vergunningen.

In 2026 intensificeert de Douane samen met de FIOD de bestrijding van accijnsfraude. Nederland kent immers hoge tarieven qua tabaksaccijns, verbruiksbelasting en brandstofaccijns in vergelijking met andere EU lidstaten, wat het risico op accijnsfraude verhoogt.

In een gezamenlijke thematische aanpak met FIOD en OM gaan we nog meer controle-capaciteit inzetten op accijnszaken die binnenkomen via meldingen Misdaad Anoniem en het DouaneMeldpunt Accijns. Ook werken we op Europees niveau samen binnen EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats).

Het Combiteam SMOKE (FIOD, Douane en OM) blijft onverminderd inzetten op de aanpak van tabaksfraude. De Douane handhaaft niet alleen de Wet op de accijns, maar voert ook controles uit op grond van de Tabak- en Rookwarenwet. In 2026 zijn naar verwachting de voorbereidingen afgerond om ook op basis van deze wet bestuurlijke boetes op te kunnen opleggen.

4. Organisatie, Mensen & Middelen

4.1 Organisatie

EDO

De Expeditie Doorontwikkeling Operaties (EDO) richt zich op het realiseren van een nieuwe inrichting en besturing van de directie Operaties, inclusief bijpassend 'gedrag en cultuur'. Dit om de volgende elementen uit de ontwikkelambitie te bereiken:

- maatschappelijk effect creëren;
- mensen en middelen inzetten waar ze de meeste impact maken;
- uniforme uitvoering van processen;
- wendbaarheid.

In 2026 bereiden we de beoogde overgang van regio's naar procesdirecties voor.

Belangrijke stappen zijn onder meer:

- het uitwerken van de nieuwe organisatiestructuur tot op teamniveau in een O&F-rapport;
- het gedetailleerd in kaart brengen en doorvoeren van noodzakelijke aanpassingen in systemen, budgetten en rapportages;
- het verder vormgeven en inrichten van de toekomstige besturing;
- extra aandacht voor gedrag en cultuur in de nieuwe werkwijze;
- het aanpassen van de interne en externe samenwerking aan de nieuwe inrichting van Operaties.

De planning is gericht op implementatie per 1 januari 2027.

IT

De strategische ambities van de Douane vragen om een hoogwaardige en geïntegreerde IT-organisatie. De Douane zet daarom in 2026 in op het versterken van de IT-governance, het verbeteren van de sturingsmogelijkheden op ICT-realiseren en het verduidelijken van de rolverdeling binnen de IT-keten tussen de Douane en de Belastingdienst. In dit kader bereiden we ons in 2026 voor om Integrated Business Services Douane (IBS Douane) van de Belastingdienst te integreren met de IT Douane met ingang van 1 januari 2027. In het verlengde hiervan worden afspraken gemaakt over de overheveling van de bijbehorende budgetten van de Belastingdienstbegroting naar de Douanebegroting.

4.2 Mensen & Middelen

Boeien en behouden

In 2026 richten we ons op het vergroten van de bekendheid van de Douane op de arbeidsmarkt en het versterken van ons werkgeversmerk, zowel in het algemeen als voor specifieke doelgroepen. Hierbij zetten we steeds slimmere arbeidsmarktstrategieën in, waarbij we gebruikmaken van data en innovatieve tools om de kwalitatieve instroom te verhogen.

Integriteit

De Douane werkt aan de bescherming en weerbaarheid van de organisatie en medewerkers tegen ongewenste invloeden van buitenaf.

In 2026 ligt de focus vooral op de implementatie en borging van projecten, waaronder versterkte screening en pro-actief signaleren uit de Verbeteragenda Integriteit en de borging van Integrale Beveiliging conform het Raamwerk Beveiliging Autoriteit van het Ministerie van Financiën. Dit raamwerk vormt het kader waaraan de Douane moet voldoen, zodat processen zonder verstoring kunnen verlopen. Centraal staat het selecteren, implementeren en periodiek evalueren van een samenhangend stelsel van beveiligingsmaatregelen. Deze maatregelen zijn gericht op het beschermen van belangrijke belangen, op basis van risicomanagement. Hoofdstuk 5 nader in op het onderwerp risicomanagement.

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie (DGI)

De Douane wil een inclusieve en veilige organisatie zijn, waarin alle medewerkers zich gewaardeerd en gerespecteerd voelen. Om dit te realiseren blijft de Douane werken vanuit het geactualiseerde actieplan DGI 2026-2029 van het ministerie van Financiën en de implementatie van het rijksbrede beleid op dit gebied. Dit plan verbreedt de aanpak op DGI de komende jaren: van een focus op HR-processen naar aandacht voor inclusie binnen leiderschap en ambtelijk vakmanschap. Daarnaast zetten we in op de uitvoering van de Wet Banenafpraak en het VN-Verdrag Handicap.

In 2026 dragen we bij aan de inclusie- en diversiteitsdoelstellingen, door onder meer de volgende resultaten op te leveren:

- een communicatietoolkit 'DGI is doen', waarmee leidinggevend en medewerkers handelingsperspectief krijgen om bij te dragen aan een inclusieve Douane;

- een training inclusief leiderschap, als onderdeel van het leiderschapsprofiel, waarmee onze managers concrete handvatten krijgen voor inclusief gedrag en inclusieve teams;
- een omstanderstraining, die medewerkers strategieën geeft om anderen aan te spreken op ongewenst gedrag en daarmee bijdraagt aan een inclusieve organisatiecultuur;
- een plan van aanpak voor borging van het VN-Verdrag Handicap binnen de Douane, waardoor meer gelijkwaardigheid voor medewerkers met een ondersteuningsbehoefte ontstaat;
- meer doorstroombmogelijkheden voor medewerkers onder het VN-Verdrag Handicap en Banenafpraak met een ondersteuningsbehoefte om zo meer gelijkwaardigheid te creëren. Dit doen we door het aanpassen van het ontwikkelaanbod en HR-processen onder meer door via maatwerk op te leiden.

Middelenbeheer

Goede ondersteuning van onze medewerkers bij hun werkzaamheden is essentieel voor het functioneren van de Douane. Middelen spelen daarin een belangrijke rol. We willen dat onze mensen tijdig beschikken over de middelen en diensten die noodzakelijk zijn om hun werk veilig, vakkundig en professioneel uit te voeren. Hiermee vergroten we de wendbaarheid van de organisatie bij veranderende operationele eisen.

Om dit te realiseren zetten we in 2026 in op:

- het verbeteren van de voorspelbaarheid en planning van middelenbehoefte door onder meer het maken van integrale meerjarige overzichten en het afstemmen van beleidsvoorbereiding, waarbij betekenis en impact voor de uitvoering en de behoefte vanuit de operatie centraal staan;
- het optimaliseren van inkoop, contract- en leveranciersmanagement door onder meer het integreren van duurzaamheidsdoelen, het realiseren van besparingen en aan te sluiten bij rijksbrede inkoop om onrechtmatigheid in alle inkoopdossiers te voorkomen;
- het versterken van assetmanagement en lifecyclebeheer door uitvoering te geven aan het Strategisch Assetmanagementplan Douane 2025-2027 en de jaarplannen per middelenportefeuille en door het reduceren van complexiteit in de keten. Dit moet leiden tot onder meer verduurzaming en geoptimaliseerde inzet van het wagenpark, toekomstbestendige huisvesting en maximale beschikbaarheid van scan- en detectieapparatuur;
- het in 2026 realiseren van een periodieke rapportage voor sturing op middelen.

5. Risicomanagement

De (internationale) context waarin de Douane opereert, is verre van stabiel. De onzekerheden zijn groot en de verwachting is niet dat dit op korte termijn substantieel verbetert. De Douane heeft te maken met een stapeling aan activiteiten die moeten worden gerealiseerd. Hiermee nemen de inherente risico's toe en wordt er vaker en nadrukkelijker een beroep gedaan op flexibiliteit, creativiteit en innovatievermogen. De Douane ziet zich daarom gesteld voor lastige dilemma's en wordt gedwongen moeilijke en scherpe keuzes te maken. Dit betekent ook dat de strategische (top)risico's, de prioritering daarvan en de beheersmaatregelen vaker dan voorheen aan veranderingen onderhevig zijn.

Bovengenoemde context heeft ook zijn weerslag op het groeipad naar een risico-volwassen organisatie dat de Douane heeft ingezet. Dit vordert gestaag. In het najaar van 2025 is gestart met het implementeren van software op strategisch niveau, ter (verdere) ondersteuning van de dialoog en de ambitie van de organisatie met betrekking tot het omgaan met onzekerheden (risico's en kansen). De volgende stap is het koppelen van risicomanagement aan het operationele niveau, binnen dezelfde kaders en met dezelfde principes. Zo willen we de interne beheersing in de breedte versterken en onze doelen op een efficiënte en effectieve manier realiseren.

Toprisico's

Dit zijn de actuele toprisico's voor de Douane, waarvan er momenteel twee zich voordoen (dit betreft risico 4 en 6):

1. Ontbreken integrale inrichting en datagovernance

Omschrijving risico

Met het geleidelijk aan op orde brengen van het datafundament wordt het risico rondom beheersing van de datakwaliteit evidenter. Belangrijke gebreken die hier aan bijdragen zijn inrichting van de datagovernance en het beheerst toepassen van data. Risicoverhogende factor hierin is dat het gebruik van data door de Douane nog verder toe zal nemen.

Beheersmaatregelen

- Afronden en verder ontwikkelen van het datafundament
- Ontwikkelen van een datastrategie voor de Douane
- Inrichten van een datagovernance die (beter) aansluit bij het datafundament en bij de datastrategie. Het gaat om het concretiseren van taken, rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden en het creëren van eigenaarschap.

2. Beschikbaarheid benodigde competentie

Omschrijving risico

Beschikken we de komende jaren over voldoende medewerkers met de juiste competenties passend bij de veranderende taken en werkzaamheden van de Douane?

Beheersmaatregelen

- Het in kaart brengen van de competenties die nodig zijn bij de veranderende taken en werkzaamheden.
- Uitzoeken welke innovatieve technologische ontwikkelingen de organisatie kan ondersteunen in de uitvoering gericht op de veranderende taken/werkzaamheden.

3. Personele veiligheid en integriteit

Omschrijving risico

Veiligheids- en integriteitsrisico's zijn en blijven onlosmakelijk verbonden met het werk van de Douane en we kunnen deze nooit volledig uitsluiten.

Beheersmaatregelen

- Vanuit een risico-averse houding werkt de Douane voortdurend aan verschillende maatregelen. Deze maatregelen zijn gericht op de organisatie, de werkprocessen en de (individuele) medewerkers. Zo wil de Douane de weerbaarheid op alle niveaus vergroten.

4. Toename van het aanbod van aangiftes leidt tot knelpunten in de handhaving

Omschrijving risico

Economische en maatschappelijke invloeden maken het aangifteproces, vooral de e-commerce stroom, op dit moment moeilijk beheersbaar. De volumes zijn zeer hoog, nadere onvoorspelbare toenames kunnen ertoe leiden dat de Douane er niet in slaagt om op deze stroom voldoende kwalitatief te handhaven.

Beheersmaatregelen

- Sturen op maatschappelijke effecten, waarin samenwerking en overleg met het bedrijfsleven en de opdrachtgevers centraal staat.
- Douane zet ook in op het versterken van de aantallen controles, de 'control rate'.
- Daarnaast wordt met behulp van betere risicoprofielen en markttoezicht het aantal bevindingen van non-conforme goederen verbeterd, de zogenoemde 'hit rate'.
- Douane Nederland heeft het mechanisme PCA (Priority Control Area) al uitgebreid, maar dat lijkt nog onvoldoende.

5. Maatschappelijke weerbaarheid van de Douane

Omschrijving risico

De organisatie van de Douane is onvoldoende voorbereid op onverwachte (crisis)situaties en de maatschappelijke ontwrichting die kunnen ontstaan als Nederland actief betrokken raakt in een internationaal conflict. Zowel met betrekking tot de continuïteit van de douaneprocessen als de ondersteunende systemen, maar ook t.a.v. de (individuele) medewerkers.

Beheersmaatregelen

- De Douane heeft de NCTV gevraagd in 2026 een beoordeling uit te voeren op de vitale rol van de douanetaken en -processen voor Nederland.
- De Douane maakt vooraf concrete afspraken met opdrachtgevers om focus te kunnen aanbrengen als dat nodig is.
- De Douane heeft een governance ingericht waarin diverse disciplines samenwerken aan het versterken van onze weerbaarheid.
- Verder verbeteren en testen van de crisisorganisatie, business continuity management, o.a. uitvoeren van

Business Impact Analyses (BIA's), daarnaast het ontwikkelen en oefenen van scenario's (simulaties).

- Versterken van de communicatie, specifiek over dit risico en de behandeling daarvan.
- Specifieke aandacht voor maatregelen m.b.t. de psychologische en mentale weerbaarheid van (individuele) medewerkers.

6. Control op de financiële processen van heffen, innen en afdragen.

Omschrijving risico

De uitkomsten van de financieel administratieve processen zijn kwantitatief en kwalitatief onvoldoende eenduidig en voorspelbaar. Er is onzekerheid over de juistheid, volledigheid en tijdigheid van toekomstige te heffen, innen en af te dragen bedragen. De Douane kan fouten in deze processen niet uitsluiten.

Beheersmaatregelen

- Komend jaar wordt projectmatig ingezet op het in beeld brengen van de financiële stromen die door de primaire processen van de Douane heen lopen (de Grote Geldstroom). Dit doen we door het vraagstuk te concretiseren, de scope te bepalen en processen te analyseren. Op deze wijze krijgen we inzicht in wat wel en niet goed gaat en kunnen we gericht actie ondernemen en verbeteringen stap voor stap aanbrengen.
- De output en inzichten uit eerdere optimalisatietrajecten worden hierin meegenomen.

7. Cyberaanval op de Douane

Omschrijving risico

Als gevolg van een geslaagde cyberaanval of een inbreuk op de systemen worden douaneprocessen verstoord en daarmee de continuïteit van de organisatie. Deze risico's nemen toe omdat het aantal cyberaanvallen en de diversiteit aan aanvalsvectoren toenemen. De druk op de digitale beveiliging groeit.

Beheersmaatregelen

- Implementatie van versie 2 van de Europese richtlijn voor Netwerk- en Informatiebeveiliging (NIS2), waarmee het algemeen niveau van cyberbeveiliging wordt verhoogd.
- Verminderen van kwetsbaarheid bij Third-party Vendors (externe leveranciers)
- Inzicht krijgen in en verminderen van kwetsbaarheden in en rondom de systemen.

Dit is een uitgave van:
Douane Nederland
www.douane.nl
januari 2026